

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

III

Bölüm 1 TÜRKİYE CUMHURİYETİ DÖNEMİ (TÜRKİYE)	
EKONOMİSİNİN TARİHSEL TEMELLERİ	13
1.1.Türkiye Ekonomisine Tarihsel Bakış Açısı ve Nedenleri	14
1.2.Tarım Devriminden Sanayi Devrimine	15
1.2.1.Tarım Devrimi ve Tarımsal Üretim Artışı	15
1.2.2.Tarım Devriminin Etkileri	17
1.3.Sanayi Devrimi ve Tarım	18
1.3.1.Feodalite ve Osmanlı Tımar Sisteminin Farklılıkları	19
1.3.2.Burjuvazinin Doğuşu ve Özgürleşen Köylüler	20
1.4.Osmanlı Sanayii ve Çöküşü	20
1.4.1.Osmanlı Toprak Düzeni ve Tarım	22
1.4.2.Osmanlı'da Bozulan Toprak Düzeni ve Topraksız Köylüler	23
1.5.Dış Ticaret ve Dış Ticaret Anlaşmaları	24
1.6.Para, Banka ve Mali Sorunlar	25
1.7.Osmanlı Borçları ve Düyun'u Umumiye	26
1.8 Genel Değerlendirme	26
1.8.1. Anadolu Kültürü, Kaynakları ve Etkileri	26
1.8.2. Osmanlı İmparatorluğu'nun Son Yıllarında Ekonomik Yapı İle İlgili Bir Değerlendirme	28
Yararlanılan Kaynaklar	29
Bölüm 2 1923-1929 LİBERAL EKONOMİ DÖNEMİ	31
2.1. Liberal Döneme Geçişteki Politik ve Ekonomik Koşullar	32
2.1.1.Osmanlı Mirası	32
2.1.2.Mustafa Kemal Gerçeği	33
2.2.Dönemin Politika Belirleyici Faktörleri	34
2.2.1.I.İzmir İktisat Kongresi	34
2.2.2.Lozan Barış Konferansı	37
2.2.3.1929 Dünya Ekonomik Bunalımı	39
2.3.Dönemin Kurumsal ve Yapısal Düzenlemeleri	39
2.4.Milli Gelir ve Ekonomik Sektörlerde Yaşanan Gelişmeler	40
2.5.Ekonomik Sektörler ve Diğer Alanlardaki Gelişmeler	41
2.5.1.Tarım Sektörü	41
2.5.2.Sanayi Sektörü	43
2.5.3.Para Politikası	47
2.5.4.Bankacılık Sektörü	49
2.5.5.Bütçe ve Maliye Politikası	51
2.5.6.Dış Ticaret	53
2.5.7.Yabancı Sermaye	55

2.5.8.Ulaştırma ve Haberleşme	57
2.5.9.Sağlık Hizmetleri	58
2.5.10.Nüfus Hareketleri	59
2.6.ekonomi Politikalarının Başarısızlığı	61
Yararlanılan Kaynaklar	62
Bölüm 3 DEVLETÇİ POLİTİKALARA YÖNELİŞ VE GEÇİRDİĞİ AŞAMALAR	67
3.1. Devletçilik Uygulamasının İç ve Dış Nedenleri	68
3.1.1. İdeolojik Nedenler	68
3.1.2. Toplumsal Nedenler	69
3.2.3. Ekonomik Nedenler	70
3.2. Dışa Açık Ekonominin Sonu ve 1929 Ekonomik Buhranı	71
3.3. 1929–1931 Buhran Dönemi Devletçilik Politikası	77
3.3.1. Dış Ticaret ve Kambiyo Denetimi	77
3.3.2. Yabancı Sermayeye Karşı Tutum	79
3.3.3. İç Ticaret ve Piyasalar Üzerine Düzenlemeler	80
3.4. 1932-1939 Planlı Devletçilik Dönemi	81
3.4.1. I. Beş Yıllık Sanayi Planı	81
3.4.2. II. Beş Yıllık Sanayi Planı	85
3.5. II. Dünya Savaşı Sonrası İktisat Politikası Arayışları	87
3.5.1. Milli Koruma Kanunu	89
3.5.2. Varlık Vergisi	90
3.5.3. Toprak Mahsulleri Vergisi Kanunu	91
3.5.4. Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu	91
Yararlanılan Kaynaklar	93
Bölüm 4 DÜNYA EKONOMİSİ İLE EKLEMLENME VE DEVLETÇİLİĞİN ÇÖZÜLMESİ (1946-1950) DÖNEMİ	95
4.1. Devletçiliğe Karşı Tepkiler	96
4.2. 1946 Sonrası Yeni Bir Ekonomi Politik Sistemin Doğuşu	97
4.3. II. Dünya Savaşı Sonrası Ekonomi Politikalarında Değişiklik: 7 Eylül 1946 Kararları	100
4.4. Savaş Sonrası Planlama Çabaları	102
4.4.1.İvedili Sanayi Planı	102
4.4.2.1947 Vaner Kalkınma Planı	105
4.4.3 Savaş Sonrası Planların Uygulanmasına İlişkin Genel Değerlendirme	107
4.5.Sanayileşme Politikasında Özel Girişimden Yana Olan Değişimler	108
4.6. Batıya Açılma ve İktidarı Liberalleşmeye Zorlayan Faktörler	110
4.6.1.Truman Doktrini	110
4.6.2.Marshall Yardımı ve Avrupa İktisadi İşbirliği Teşkilatına	

Katılım	112
4.6.3. Marshall Planı ve Türkiye	113
4.7. 1948 İktisat Kongresinin Liberal Yönetime Ortam Hazırlığı	114
4.7.1. 1948 İktisat Kongresi	117
4.7.2. CHP Devletçiliğinin Kısa Bir Değerlendirmesi	119
4.8. 1946-1950 Arası Dönemi Ekonomi Politikalarının Genel Sonuçlarına Bir Bakış	120
Yararlanılan Kaynaklar	122

**Bölüm 5 1950-1960 DÖNEMİ EKONOMİ POLİTİKALARI VE
TEMEL BELİRLEYİCİLERİ 125**

5.1. 1050-1954 Alt Dönemi Anti- Devletçi Politikaları	126
5.1.1. Sanayileşmenin Özel Kesim Eliyle Yürütülmesi	127
5.1.2. Dış Ekonomik İlişkilerde Liberalizasyona Geçiş ve Bunun Uygulanma Süreci	134
5.1.3. Tarım Sektörüne Öncelik Verilmesi ve Tarım Sektörüne İlişkin Politikalar	141
5.1.4. Tarım Sektörüne Önem Veren Gelişme Stratejisine Bağlı Olarak Uygulanan Politikalar	143
5.1.5. Tarım Sektörüne Yönelik Politikalarının Sonuçları	146
5.2. Kamu Harcamalarında Artış ve Altyapı Yatırımlarına Önem Verilmesi	149
5.3. Biriken Ekonomik Sorunlar ve Çözüm Arayışları	152
5.3.1. Ekonomik Sorunlarla Birlikte Devletçi Politikalara Dönüş	152
5.3.2. 1958 Kambiyo Krizi ve IMF İstikrar Programına Geçiş	157
Yararlanılan Kaynaklar	162

**Bölüm 6 EKONOMİNİN PLANLAMA TABANINA
OTURTULMASI VE DIŞA BAĞIMLI GENİŞLEME
(1960-1980) DÖNEMİ 165**

6.1. Planlı Ekonomik Kalkınmanın Temel Dinamikleri ve Nedenleri	166
6.1.1. İthal İkameci Sanayileşme Modeli (İİSM)	166
6.1.2. Kalkınma Planlarının Nitelikleri ve Amaçları	168
6.2. Planlamadan Krize İç ve Dış Etmenler ve Bunların Karşılıklı Etkileşimi	192
6.3. İthal İkameci Sanayileşme Modelinin Krizi ve Yeni Sanayileşme Modeline Geçiş	198
6.3.1. 1978 -1979 Krizi ve IMF ile İstikrar Programına Geçiş	200
6.3.2. Krizden Çıkış Arayışlarında İhracata Dayalı Sanayileşme Modeli (İDSM)	203
Yararlanılan Kaynaklar	205

Bölüm 7 1980 VE SONRASINDA EKONOMİ POLİTİKASI DÖNÜŞÜMÜ	207
7.1. 24 Ocak 1980 Serbest Piyasa Ekonomisi ile Dışa Açılma Programı ve Programın Temel İçeriği	208
7.1.1. 24 Ocak 1980 Kararlarını Hazırlayan Koşulların Arka Planı	208
7.1.2. 24 Ocak 1980 İstikrar Kararları	211
7.2. 24 Ocak Programının Uygulama Aşamaları	216
7.2.1. 1980-1983 Dönemi ve 1982-1983 Para Piyasası Krizi	217
7.2.2. 1984 – 1989 Dönemi: Serbestleşmenin Başlatılması	222
7.2.3. 1988-1989 Stagflasyonu ve 4 Şubat Kararları	227
7.3. 1980 Neo-Liberal Dönüşüm Sürecinin Türkiye Ekonomisine Yansımalarının Etkileri ve Uygulama Sonuçları	231
7.3.1. 1980 Sonrasında Ekonomik Büyüme ve Yapısal Değişme	231
7.3.2. 1980 Sonrasında Dış Ticaretin Değişen Yapısı ve Gelişimi	238
7.3.3. 1980 Sonrası Fiyat Hareketleri ve Enflasyonun Gelişimi	247
7.3.4. 1980 Sonrası Türkiye’de Parasal Gelişmeler	251
7.3.5. 1980 Sonrası Mali Denge ve Gelişimi	259
7.3.6. 1980 Sonrası Türkiye’de Finansal Yapı ve Gelişimi	273
7.3.7. 1980 Sonrası Dönemde Yabancı Sermaye Yatırımları	279
7.3.8. 1980 Sonrasında Çalışma Yaşamı ve Gelir Dağılımı	282
Yararlanılan Kaynaklar	287
Bölüm 8 1990 SONRASI FİNANSAL SERBESTLEŞME SÜRECİ, SPEKÜLATİF SERMAYE HAREKETLERİ ve KRİZLER	293
8.1. Yüksek Faiz ve Spekülatif Sermaye Hareketleri	294
8.2. 1994 Krizi, 5 Nisan İstikrar Kararlarının Nedenleri ve Genel Çerçevesi	296
8.3. Asya Krizi ve 1998 Yakın İzleme Anlaşması	302
8.4. 1999 Krizi ve Sonrasında Uygulanan Stand-by Anlaşması	306
8.5. 2000-2002 Stand-by Anlaşmasının Sonuçları ve 2001 Krizi	311
8.6. Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı ve 2008 Mortgage Krizine Kadar Geçen Süreç	314
8.7. Küresel Finans Krizi ve Sonrası	317
8.7.1 Küresel Finansal Krizin Türkiye’ye Etkisi	320
Yararlanılan Kaynaklar	327
Bölüm 9 TÜRKİYE’NİN MİLLİ GELİRİ, GELİR DAĞILIMI, EKONOMİK BÜYÜME HIZI VE GELİŞİMİ	330
9.1. Milli Gelire İlişkin Temel Kavramlar	332
9.1.1 Milli Gelirin Tanımı	332
9.1.2 Ekonomik Bir Gösterge Olarak Milli Gelirin Önemi	333
9.1.3 Milli Gelirden Hareketle Türetilen Diğer Gelir Kavramları	334

9.1.4. Milli Gelire İlişkin Temel Özdeşlikler	335
9.2 Milli Gelirin Hesaplanma Yöntemleri	344
9.2.1. Üretim Yöntemi	344
9.2.2. Gelir Yöntemi	345
9.2.3. Harcama Yöntemi	346
9.2.4. GSMH'nin Hesaplanmasında Karşılaşılan Sorunlar	348
9.3. Milli Gelirin Dağılımı	349
9.3.1. Kişisel Gelir Dağılımı	349
9.3.2. Bölgesel Gelir Dağılımı	351
9.3.3. Sektörel Gelir Dağılımı	354
9.3.4. Fonksiyonel Gelir Dağılımı	355
9.4. Ekonomik Büyüme Kavramı ve Ekonomik Büyümenin Türkiye'deki Tarihsel Gelişimi	357
9.4.1. Ekonomik Büyüme Kavramı	357
9.4.2. Ekonomik Büyüme Etkileyen Faktörler	358
9.4.3. Türkiye'de Ekonomik Büyümenin Tarihsel Gelişimi	359
9.5. Milli Gelir Yönünden Türkiye'nin Dünyadaki Konumu ve Gelişimi	360
Yararlanılan Kaynaklar	364
Bölüm 10 TÜRK KAMU MALİYESİ	365
10.1. Kamu Kesimi ve Kamu Maliyesi Kavramları	366
10.1.1. Ekonomik Yapı ve Ekonomik Kesimler	366
10.1.2. Kamu Ekonomisinin Yapısı ve Özellikleri	368
10.1.3. Kamu Hizmetleri	368
10.1.4. Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Kamu Maliyesi	370
10.2. Türkiye'de Kamu Kesiminin Ekonomideki Yeri	370
10.2.1. Kamu Harcamalarının Yapısı ve Temel Sorunlar	374
10.2.2. 2004'ten Günümüze Kadar Olan Dönem	383
10.3 .Kamu Gelirlerinin Yapısı, Vergilendirme ve Temel Sorunlar	384
10.3.1. Osmanlı Devleti'nde Vergileme	385
10.3.2. Türkiye Cumhuriyeti'nde Vergileme	386
10.3.3. 1950 Yılına Kadar olan Dönemde Vergileme	386
10.3.4. 1950-1960 Döneminde Vergileme	389
10.3.5. 1960-1980 Döneminde Vergileme	391
10.3.6. 1980 Sonrası Dönemde Vergileme	393
10.3.7. 2000 Sonrası Vergileme	396
10.4. Türkiye'de Devlet Borçlarının Gelişimi	397
10.4.1. Cumhuriyet Öncesi Dönemde Dış Borçlanma	398
10.4.2. Cumhuriyet Sonrası Devlet Borçları	400
10.4.3. 1933-1980 Arası Dönemde Devlet Borçlarının Gelişimi	400
10.4.4. 1980 Sonrası Dönemde Devlet Borçlarının Gelişimi	407
10.4.5. 1999 Yılından Sonraki Borçlanmalar	410
Yararlanılan Kaynaklar	419

Bölüm 11 TÜRKİYE’DE İŞGÜCÜ İLE İSTİHDAMIN GENEL YAPISI VE İŞSİZLİK SORUNU	423
11.1. İstihdam ve İşsizlik: Kavramsal Açıklamalar	424
11.2. Türkiye’de İşgücü ile İstihdamın Genel Yapısı	425
11.3. Türkiye’de İstihdamın Sektörel Dağılımı	427
11.4. Türkiye’de İşsizliğin Sektörel Dağılımı	429
11.5. Türkiye’de Özel Sektör ve Kamu Sektörü Bağlamında Ücret Gelişmeleri	430
11.6. Türkiye’de İşgücünün Niteliksel Gelişimi	432
11.6.1. İşgücünün Eğitim Düzeyi	432
11.6.2. İşgücünde Kent ve Kır Ayrımı	434
11.6.3. İşgücünün Yaş Gruplarına Göre Dağılımı	435
11.7. Türkiye’de Sendikalaşma Olgusu	437
11.8. Küresel Finansal Krizin Türk İşgücü Piyasasına Etkileri, Alınan Tedbirler ve Bundan Sonra Yapılması Gerekenler	440
Yararlanılan Kaynaklar	443
Bölüm 12 TÜRKİYE’NİN 1980-2009 DÖNEMİ DIŞ TİCARETİNE GENEL BİR BAKIŞ	445
12.1. Dış Ticaretin Türkiye Ekonomisindeki Yeri ve Önemi	446
12.1.1. Gayri Safi Yurtiçi Hasıla İçerisinde İhracat ve İthalatın Payı	447
12.1.2. Kişi Başına İhracat ve İthalat	
12.1.3. Türkiye’nin Dünya Ticareti İçindeki Payı	450
12.2. Dış Ticaret Değerlerindeki Genel Gelişmeler	451
12.2.1. İhracat ve İthalattaki Genel Gelişme	452
12.2.2. İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	454
12.2.3. Dış Ticaret Açığındaki Gelişme	455
12.2.4. Dış Ticaret Endeksleri	456
12.3. Dış Ticaret Yapısında Meydana Gelen Değişmeler	458
12.3.1. İhracat ve İthalatın Sektörel Analizi	458
12.3.2. İhracat ve İthalatın Mal Gruplarına Göre Dağılımı	460
12.3.3. İhracat ve İthalatın Bölgesel Analizi	463
Yararlanılan Kaynaklar	471
Bölüm 13 TÜRKİYE - AVRUPA BİRLİĞİ İLİŞKİLERİ	473
13.1. Başarılı Bir Entegrasyon Hareketi: Avrupa Birliği	475
13.1.1. Avrupa’da Birlik Fikrinin Doğuşu ve Avrupa Toplulukları	475
13.1.2. Avrupa Birliği’nin Genişleme Süreci	478
13.1.3. Avrupa Birliği’nin Kurumları	481
13.1.4. Avrupa Birliği’nin Derinleşme Süreci: Gümrük Birliği’nden Ortak Paraya	487
13.1.5. Avrupa Anayasası Oluşturma Girişimleri	493

13.2. Türkiye Avrupa Birliği İlişkileri	494
13.2.1. Türkiye Avrupa Birliği İlişkilerinin Tarihsel Gelişimi: 1963-1996 Dönemi	495
13.2.2. Türkiye Avrupa Birliği İlişkilerinin Tarihsel Gelişimi: 1996-2005 Dönemi	501
13.2.3. Tam Üyelik Yolunun Açılması: 2005 Sonrası Dönem	507
13.2.4. Türkiye'ye Yönelik Avrupa Birliği Mali Yardımları	513
13.2.5. Türkiye – Avrupa Birliği İlişkilerinin Geleceđi	514
Yararlanılan Kaynaklar	517
Bölüm 14 TÜRKİYE EKONOMİSİNDE UZUN DÖNEMLİ GELİŞMENİN DAYANAKLARI	521
14.1. Küresel Rekabet Gücü	523
14.2. Stratejik Girdi Olarak Bilgi ve Bilgi Toplumu Olmaya İlişkin Düzenlemeler	526
14.2.1. Bilgi Ekonomisi İndeksi	527
14.2.2. Beşeri Kalkınma İndeksi	531
14.3. Enformasyon - İletişim Teknolojileri ve Teknoloji Temelli Kalkınma	536
Yararlanılan Kaynaklar	540
Bölüm 15 DÜNYA EKONOMİSİ VE TÜRKİYE	541
15.1. Dünya Ekonomisi	542
15.1.1. Küreselleşme Süreci	543
15.1.2. Dünyada Ekonomik Entegrasyonlar	545
15.2. Dünya Ekonomisinin Sorunları	545
15.3. Türkiye'nin Dünya Ekonomisindeki Yeri	549
15.3.1. Temel Makro Göstergeler	549
15.4. Türkiye'nin Dünya Ekonomisi İle Entegrasyonu	554
15.4.1. Dış Ticaretteki Gelişmeler	554
15.4.2. Dış Borçlardaki Gelişmeler	557
Yararlanılan Kaynaklar	559